

LIELVĀRDES
un
LIELVĀRDES PAGASTA
TERITORIJAS
PLĀNOJUMS

2002.-2014.
GROZĪJUMI

I.DAĻA
PASKAIDROJUMA RAKSTS

Lielvārdes novada dome

SIA "GIS projekts"

2009

SATURA RĀDĪTĀJS

IEVADS	3
1. TERITORIJAS PLĀNOJUMA GROZĪJUMU RISINĀJUMU PAMATOJUMS	4
1.1. TERITORIJAS PLĀNOTĀ (ATLAUTĀ) IZMANTOŠANA, TĒLPISKĀ DAĻA	4
1.2. AIZSARGJOSLAS UN TĀUVAS JOSLA	6
1.3. CITI PLĀNOJUMA TĒLPISKIE ELEMENTI	8
1.4. TERITORIJAS IZMANTOŠANAS UN APBŪVES NOTEIKUMI.....	8
2. PAPILDUS INFORMĀCIJA PAR LIELVĀRDES NOVADU	10
2.1. AIZSARGĀJAMIE OBJEKTI UN TERITORIJAS.....	10
2.2. VIDES SLODZES	15
2.3. RISKĀ OBJEKTI UN TERITORIJAS	22
1. PIELIKUMS. HIDROGRĀFIJA UN RELJEFS. LIELVĀRDE.	
2. PIELIKUMS. HIDROGRĀFIJA UN RELJEFS. LIELVĀRDES PAGASTS.	
3. PIELIKUMS. GĀZES APGĀDES SHĒMA. LIELVĀRDE UN LIELVĀRDES PAGASTS.	
4. PIELIKUMS. LIELVĀRDES LIDLĀUKA RADĪTO TROKŠŅU APRĒĶINA REZULTĀTI.	

IEVADS

Šis paskaidrojuma raksts attiecas uz Lielvārdes novada teritorijas plānojuma grozījumiem, kas izdarīti saskaņā ar Lielvārdes novada domes lēmumiem 2007. gada 28. martā (lēm. Nr.13, prot. Nr.5) un 2008. gada 26. novembrī (lēm. Nr.13, prot. Nr.18).

Paskaidrojuma raksts sniedz informāciju par šo grozījumu nepieciešamību un raksturu. Pievienota arī papildus informācija par pagasta teritoriju. Spēkā esošās teritorijas plānojuma redakcijas paskaidrojuma rakstā vairākas informācijas sadaļas, kas attiecas galvenokārt uz dabas vidi, ir ļoti konspektīvas un nesniedz pietiekamu priekšstatu par tajās apskatāmajiem teritorijas elementiem. Tai pašā laikā paskaidrojuma raksts veidots tā, lai informācijas dublēšanās ar spēkā esošās redakcijas materiālu būtu iespējami maza.

Sadarbībā ar Lielvārdes novada domi un atbilstoši tās apstiprinātajam darba uzdevumam, teritorijas plānojuma grozījumus izstrādāja SIA "GIS Projekts" speciālists eksperts, PhD Jānis Kauliņš, plānojuma telpiskajā daļā piedaloties arī kartogrāfam Jānim Skudram.

Grozījumi izstrādāti saskaņā ar procedūru, kuru nosaka 2004. gada 19. oktobra Ministru kabineta Noteikumi Nr.883 "Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi".

1. TERITORIJAS PLĀNOJUMA GROZĪJUMU RISINĀJUMU PAMATOJUMS

1.1. TERITORIJAS PLĀNOTĀ (ATĻAUTĀ) IZMANTOŠANA, TĒLPISKĀ DAĻA

Ievērojot kopš plānojuma spēkā esošās redakcijas apstiprināšanas pagājušo laiku, ir mainījušās vai precizējušās pašvaldības nostādnes attiecībā pret vairāku teritoriju izmantošanas iespējām un plānotā veida mērķtiecību. Tas attiecas galvenokārt uz zemēm, kuras ir pašvaldības īpašumā vai valdījumā, bet atsevišķos gadījumos skar arī privātas teritorijas.

Pašvaldība pamato nepieciešamību pēc vairākām zemes platībām perspektīvās daudzstāvu apbūves izvietojumam un pilsētas zaļā karkasa – parku un mežaparku joslas tālākai attīstībai.

Pilsētas teritorijā izslēgta zemju lauksaimnieciskā izmantošana kā pilsētas apstākļiem neatbilstoša. Šīs zemes pārkvalificētas galvenokārt par mazstāvu apbūves teritorijām, atsevišķas daļas atvēlētas arī ražošanas un darījumu apbūvei. Tas, protams, nenozīmē, ka zemju īpašnieki tur nedrīkst nodarboties ar lauksaimniecību, ja viņi to vēlas, bet rada iespēju plašākai teritorijas izmantošanai atbilstoši pilsētvides raksturam. Vairākas teritorijas pilsētas rietumu daļā ir perspektīvas kā mazstāvu apbūves teritorijas, jo izceļas ar ainavisko pievilcību.

Pilsētas individuālo augļu dārzu teritorijās ir vēsturiski izveidojusies situācija, kad būves šajās vietās tiek izmantotas pastāvīgai dzīvošanai. Ievērojot šo būvju raksturu, tas nav pretrunā ar agrāko vai pašreizējo likumdošanu. Tāpēc šajās vietās izveidota īpaša dārzu dzīvojamās apbūves teritorija, kas ir līdzīga mazstāvu apbūves teritorijai, bet atšķiras galvenokārt ar:

- samazinātu apbūvējamā zemesgabala platību,
- aizliegumu zemesgabalu sadalīšanai,
- ierobežotu izmantošanas veidu sarakstu,
- īpašiem nosacījumiem priekšējā pagalma izmantošanai, ievērojot pievedceļu nepietiekošo platumu.

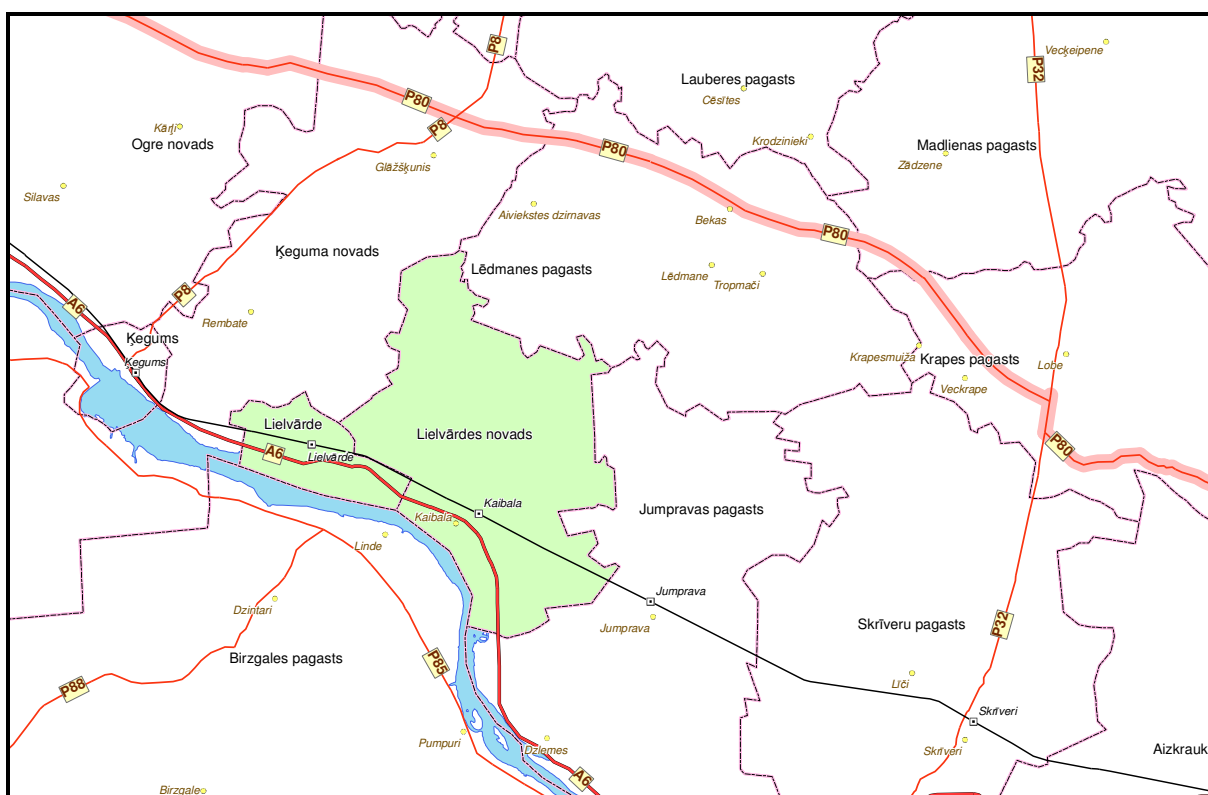
Tiek ievērotas zemes īpašnieku vēlnes sava zemesgabala turpmākā apsaimniekošanā.

Plānojuma iepriekšējā redakcijā salīdzinoši lielas platības tika kvalificētas kā turpmākas izpētes teritorijas. tās saistījās galvenokārt ar transporta plūsmu organizāciju pilsētas teritorijā. Ievērojot apstākli, ka valsts transporta sistēmas attīstības programma nosaka perspektīvu maģistrālā ceļa izbūvi uz ziemeļiem no Lielvārdes pilsētas teritorijas (un dzelzceļa), par pamatu izmantojot pašreizējo autoceļu P80 (1.att.), šādu telpisko risinājumu aktualitāte ir zudusi un attiecīgais teritorijas izmantošanas veids no plānojuma telpiskās daļas un Apbūves noteikumiem ir izslēgts. Neliela daļa teritorijas pie Lēdmanes ielas un dzelzceļa šķērsojuma saglabāta kā rezerves teritorija X, lai šo vietu būtu perspektīvā iespējams izbūvēt atbilstoši satiksmes drošības paaugstināšanas prasībām. Īpaši svarīgi tas ir sakarā ar Lēdmanes pagasta iekļaušanu Lielvārdes novada teritorijā saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu. Ar šo likumu arī tiek likvidēts Lielvārdes novads tā robežās uz

31.12.2008. kā administratīvi teritoriāla vienība un tai vietā noteiktas divas teritoriālās vienības – Lielvārde un Lielvārdes pagasts.

Precīzāk ir diferencēta izmantošana dabas pamatnes teritorijām, izdalot atsevišķi mežu teritorijas (ārpus apdzīvotām vietām) un parku, mežaparku un apstādījumu teritorijas Lielvārdes pilsētā.

Bijušā novada lauku teritorijas, resp. Lielvārdes pagasta¹ plānojuma telpiskās daļas izmaiņas ir nelielas. Teritorijas atrodas tuvu līdzšinējiem dzīvojamiem centriem un satiksmes ceļiem un tajās iespējams iekārtot mūsdienīgu inženiertehnisko apgādi. Plānojumā paredzēta iespēja lauksaimniecības zemes gabalus sadalīt līdz 1 ha lielai platībai. Šāds dalījums atbilst gan Ogres rajona gan Rīgas reģiona plānojumam, kā arī tas ir praktiskas dabas apsvērumi: zemes īpašnieks reāli spēj uzturēt kārtībā šādu zemes platību arī gadījumā, ja viņš nevar/nevēlas nodarboties ar lauksaimniecību.

1. ATT. VALSTS GALVENIE UN I. KATEGORIJAS AUTOCEĻI UN DZELZCEĻŠ LIELVĀRDES NOVADA APKAIMĒ. AR PLATU, GAIŠI SARKANU SVĪTRU IEZĪMETA IESPĒJAMĀ JAUNĀ VALSTS NOZĪMES AUTOCEĻA RĪGA-DAUGAVPILS TRASE.

Plānojuma grafiskajā daļā ir attēlota valsts aizsardzības objekta teritorija – Aizsardzības ministrijas Nacionālo Bruņoto spēku bāze “Lielvārde”, kas saistīta ar plānotajām perspektīvām Lielvārdes militārā lidlauka izmantošanā (pats lidlauks atrodas Ķeguma novada teritorijā).

¹ Šeit un turpmāk tekstā jēdziens “Lielvārdes novads” apzīmē kopā Lielvārdes pilsētas un lauku teritoriju (pagastu) atbilstoši administratīvajam iedalījumam robežās uz 2008. gada 31. decembri, ja konkrētajā vietā nav norādīts citādi. Pamats šāda jēdziena lietošanai ir apstāklis, ka plānojuma grozījumu darba uzdevums bija izstrādāts un apstiprināts pirms Administratīvo teritoriju likuma pieņemšanas un darba uzdevuma izpratnē runa ir tieši par šo teritoriju.

1.2. AIZSARGJOSLAS UN TAUVAS JOSLA

Aizsargjoslu noteikšanas vajadzību teritorijas plānojumā nosaka 19.10.2004. Ministru kabineta Noteikumu Nr.883 "Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi" 4.14. un 4.15. punkti. Spēkā esošais plānojums ir izstrādāts atbilstoši iepriekš izstrādātiem normatīviem dokumentiem, kuros izdarītas izmaiņas rada nepieciešamību veikt atbilstošus teritorijas plānojuma grozījumus. Ievērojami plānojuma grozījumi veikti atbilstoši Aizsargjoslu likuma izmaiņām, kas paredz četrus galvenos aizsargjoslu veidus, kas visi ir sastopami Lielvārdes novada teritorijā:

- vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas:
  - virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas,
  - aizsargjoslas (aizsardzības zonas) ap kultūras pieminekļiem,
  - ap ūdens ņemšanas vietām,
- ekspluatācijas aizsargjoslas:
  - gar ielām, autoceļiem un dzelzceļiem,
  - gar elektronisko sakaru tīkliem,
  - gar elektriskajiem tīkliem,
  - ap navigācijas tehniskajām ierīcēm,
  - ap meliorācijas būvēm un ierīcēm,
  - gar ūdensvada un kanalizācijas tīkliem,
  - ap gāzesvadiem, gāzes apgādes iekārtām un būvēm,
  - gar maģistrālajiem siltumtīkliem,
  - ap ģeodēziskajiem punktiem,
  - ap valsts aizsardzības objektiem,
- sanitārās aizsargjoslas:
  - ap kapsētām,
  - ap notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm,
- drošības aizsargjoslas:
  - ap gāzes vadu un citiem gāzes saimniecības objektiem, kam tāda nepieciešama,
  - gar dzelzceļu, pa kuru pārvadā naftas produktus un bīstamas kravas.

Sarakstā uzskaitīti tikai tie aizsargjoslu konkrētie veidi, kas ir aktuāli Lielvārdes novadā.

Aizsargjoslu izmērus nosaka saskaņā ar Aizsargjoslu likumu un normatīvos aktos noteiktām aprēķinu metodikām, kas lielai daļai aizsargjoslu noteiktas ar speciāliem Ministru Kabineta noteikumiem atsevišķi katram aizsargjoslas veidam.

Virsmas ūdeņu aizsargjoslas nosaka individuāli, vadoties pēc ģeometriskās pazīmes, potenciāli applūstošām teritorijām (Lielvārdes un Lielvārdes pagasta teritorijā applūšana nav novērojama), reljefa un apauguma.

Daugavas ūdens līmenim Lielvārdes novada teritorijā nav raksturīgas svārstības, jo to regulē Ķeguma HES un Pļaviņu HES. Tāpēc Daugavas aizsargjosla noteikta ģeometriski.

Aizsargjoslas (aizsardzības zonas) ap kultūras pieminekļiem noteiktas ģeometriski, jo plānojuma grozījumu ietvaros diemžēl nebija iespējams izstrādāt atsevišķus šo aizsargjoslu

projektus, kā to pieļauj un nosaka 15.07.2003. Ministru kabineta Noteikumi Nr. 392 "Kultūras pieminekļu aizsargjoslas (aizsardzības zonas) noteikšanas metodika".

Aizsargjoslas ap ūdens ņemšanas vietām nav noteiktas, jo Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra nesniedza ziņas par ūdens ņemšanas urbumu koordinātām, aizbildinoties, ka tā esot maksas informācija. Plānojuma grozījumu izstrādes budžetā šādi izdevumi nebija paredzēti.

Aizsargjoslas gar autoceļiem noteiktas pēc ģeometriskās pazīmes; pilsētā un Kaibalas ciemā – sarkano līniju robežās. Eksploatācijas aizsargjosla dzelzceļam noteikta dzelzceļa zemes nodalījuma joslas robežās.

Aizsargjoslas gar elektroniskajiem sakaru tīkliem nav noteiktas grafiski, jo tās nevar uzskatāmi attēlot plānojuma karšu mērogos. SIA "Lattelecom" nesniedza informāciju par savu infrastruktūras objektu atrašanās vietām, bet AS "Latvenergo" informācija teksta formā šim nolūkam nav derīga.

Aizsargjoslas ap meliorācijas objektiem noteiktas pēc ģeometriskā principa tiem objektiem, kas attēloti topogrāfiskajā pamatnē. Meža zemēs aizsargjoslas ap meliorācijas objektiem attēlotas nosacīti, jo nav zināms, kura ir atbērtnes puse.

Lauku Atbalsta dienesta Lielrīgas reģionālā lauksaimniecības pārvalde ir sniegusi ziņas par 4 valsts nozīmes ūdensnotekām, kurām vismaz atsevišķi posmi ir regulēti"

- Rumbiņa, ūdens saimnieciskā iecirkņa kods 415172;
- Kaibala, ūdens saimnieciskā iecirkņa kods 4152;
- Gribuļupīte, ūdens saimnieciskā iecirkņa kods 41522;
- Ūdensnoteka 58B, ūdens saimnieciskā iecirkņa kods 415312.

Aizsargjoslas gar elektriskajiem tīkliem grafiski attēlotas līnijām ar spriegumu 20 kV un lielāku pēc ģeometriskajām pazīmēm.

Aizsargjoslas ap valsts aizsardzības objektu – Lielvārdes lidlauku un tā navigācijas tehnisko ierīci noteiktas un grafiski attēlotas saskaņā ar 27.06.2006. MK noteikumiem Nr.508 "Noteikumi par aizsargjoslām ap valsts aizsardzības objektiem un šo aizsargjoslu platumu", to grozījumiem un Aizsardzības ministrijas norādījumiem. Pie valsts aizsardzības teritorijas līdzās aizsargjoslai, saskaņā ar Aizsardzības ministrijas izteiktajām prasībām iezīmēta josla, kurai jābūt brīvai no kokiem.

Pārējiem tehniskās infrastruktūras objektiem eksploatācijas aizsargjoslas nav noteiktas grafiski vai nu telpiskās informācijas trūkuma dēļ vai arī tāpēc, ka tās nevar uzskatāmi attēlot izvēlētajā kartes mērogā (1:10 000).

Plānojuma spēkā esošajā redakcijā nebija noteiktas tauvas joslas. Tauvas josla, atbilstoši Zvejniecības likuma 9.p. prasībām, Lielvārdes un Lielvārdes novada publisko ūdeņu krastiem noteikta 10 metru platumā, bet privātajiem ūdeņiem – 4 m platumā un attēlota plānotās (atļautās) izmantošanas un aizsargjoslu kartēs, kur to atļauj uzskatāmība izmantotajā mērogā.

Daļa pilsētas tehnisko infrastruktūru (ūdensvada, kanalizācijas, lietus kanalizācijas tīkli, siltumtīkli, elektronisko komunikāciju tīkli, gāzes apgādes tīkli) kartēs nav attēloti, jo

pieejamā telpiskā informācija ir neapmierinošas kvalitātes vai arī tādas nav vispār. Vairāku tipu aizsargjoslas teritorijas plānojumā nav iezīmētas, jo tās nevar uzskatāmi attēlot plānojuma kartes mērogā. Lielvārdes pilsētai minimālais attēlojamās aizsargjoslas platums ir 2 metri, bet novada lauku teritorijai – 10 metri. Šo aizsargjoslu vietā kartēs ir iezīmēti tie objekti, uz kurām tās attiecas.

No plānojuma ir izņemtas aizsargjoslas ap dzīvnieku fermām, jo darbības apjomi un intensitāte feramās ir samazinājušās tiktāl, ka minētās aizsargjoslas ir zaudējušas savu aktualitāti. To pieļauj arī apstākļi, ka šīs aizsargjoslas izņemtas arī no Aizsargjoslu likuma.

1.3. CITI PLĀNOJUMA TELPISKIE ELEMENTI

Plānojuma izstrādei Valsts aģentūrai “Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra” tika pasūtīta novada lauku teritorijas pilnā topogrāfiskā karte ar mēroga noteiktību 1:10 000, bet Lielvārdes pilsētas teritorijai – 1:2000. No Valsts Zemes dienesta tika saņemta kadastra karte. Šīs kartes kalpo kā kartogrāfiskā pamatne, kurā attēlo plānojuma risinājumus un pārējos objektus.

Plānojuma grafiskā daļa sastāv no topogrāfisko pamatņu kartēm, teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas kartēm, aizsargjoslu kartēm (parādot arī objektus, uz kurām tās attiecas).

Lielvārdes novadam raksturīgas arī ainaviskas bagātības. Noteikt šādas teritorijas var tikai speciāla pētījuma rezultātā, taču šo grozījumu izstrādes ietvaros ir sagatavotas divas kartes, kurās parādīti zemes īpašumi un plānotās (atļautās) izmantošanas veidi uz teritorijas ortofoto fona un nosacīti iezīmētas ainaviski vērtīgo teritoriju robežas. Jāpiezīmē, ka no LĢIA saņemtie 2008. gada ortofoto uzņēmumi ir ar 0,5 m izšķirtspēju un attēlo zemes virsmu ļoti detalizēti un uzskatāmi.

Sagatavotas arī tematiskās kartes, kas satur līdz šim teritorijas plānojumā nepietiekami atspoguļotu informāciju. Šīs kartes pievienotas paskaidrojumu raksta pielikumā:

- gāzes apgādes shēma esošai un perspektīvajai gāzes apgādei,
- reljefa un hidrogrāfijas kartes Lielvārdes pilsētai un pagastam,
- aprēķinātās Lielvārdes militārā lidlauka radīto trokšņu zonas.

1.4. TERITORIJAS IZMANTOŠANAS UN APBŪVES NOTEIKUMI

Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi (tālāk Apbūves noteikumi) atspoguļo izmaiņas teritorijas plānojumā juridiski saistošā veidā. Uzsākot plānojuma grozījumus, Apbūves noteikumos bija maināmas trīs lietas:

- jāiestrādā labojumi, kuru vajadzība izriet no likumdošanas izmaiņām, kas notikušas kopš iepriekšējās redakcijas spēkā stāšanās brīža,
- jāiekļauj tajos informācija par aizsargjoslām (skat. iepriekšējo nodaļu),
- jāiekļauj informācija par jauniem teritorijas izmantošanas un apbūves veidiem.

Apbūves noteikumos veikti būtiski grozījumi attiecībā uz dabas pamatnes elementu – mežu, ūdeņu, parku un mežaparku izmantošanu. To lielā mērā ir noteikušas likumdošanas

izmaiņas, kas, piemēram, aizliedz apbūvi meža zemēs un nosaka nepieciešamību pēc zemes transformācijas gadījumos, kad būvniecība plānota.

Ir notikušas arī vairākas izmaiņas normatīvajos aktos, kas attiecas uz zemes dzīļu izmantošanu, prasībām energoapgādes infrastruktūru elementiem un citām tehniskajām infrastruktūrām.

Vairāki normatīvi (piem. LBN-100) ir zaudējuši spēku, bet tajos iestrādātās normas daļēji iekļautas Apbūves noteikumos.

Kopumā šīs izmaiņas ir ievērojamas un ar tām saistīti daudzi neliela apjoma grozījumi teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos.

No Apbūves noteikumiem izslēgta garā Aizsargjoslu likumu citējošā daļa, kas aizvietota ar norādēm uz zemes izmantošanas aprobežojumus nosakošajiem šī likuma pantiem. Ievietota tabula, kurā uzskaitīti visi pašvaldībā sastopamie aizsargjoslu veidi (skat. iepriekš) un norādīti to minimālie vai plānojumā definētie (Kaibalai, Rumbiņai) izmēri.

Izmaiņas plānotās (atļautās) izmantošanas veidos notikušas galvenokārt saistībā ar likumdošanā mainīto. Tāpat pievienotas jaunas sadaļas par tiem izmantošanas veidiem, kādu plānojumā agrāk nebija. Būtiska ir no jauna pievienotā informācija par ierobežojumiem dabas lieguma NATURA2000 teritorijā "Daugava pie Kaibalas".

2. PAPILDUS INFORMĀCIJA PAR LIELVĀRDES NOVADU

2.1. AIZSARGĀJAMIE OBJEKTI UN TERITORIJAS

2.1.1. Kultūras pieminekļi

Kultūras ministrijas 1998. gada 29. oktobra rīkojumā nr.128, kas nosaka valstī esošo kultūras pieminekļu sarakstu, var atrast 10 pieminekļus, kuri atrodas Lielvārdes novadā. To vidū 8 pieminekļi ir valsts nozīmes, bet 2 – vietējas.

1. TAB. LIELVĀRDES NOVADĀ ESOŠO KULTŪRAS PIEMINEKĻU AR VALSTS AIZSARDZĪBAS STATUSU SARAKSTS.

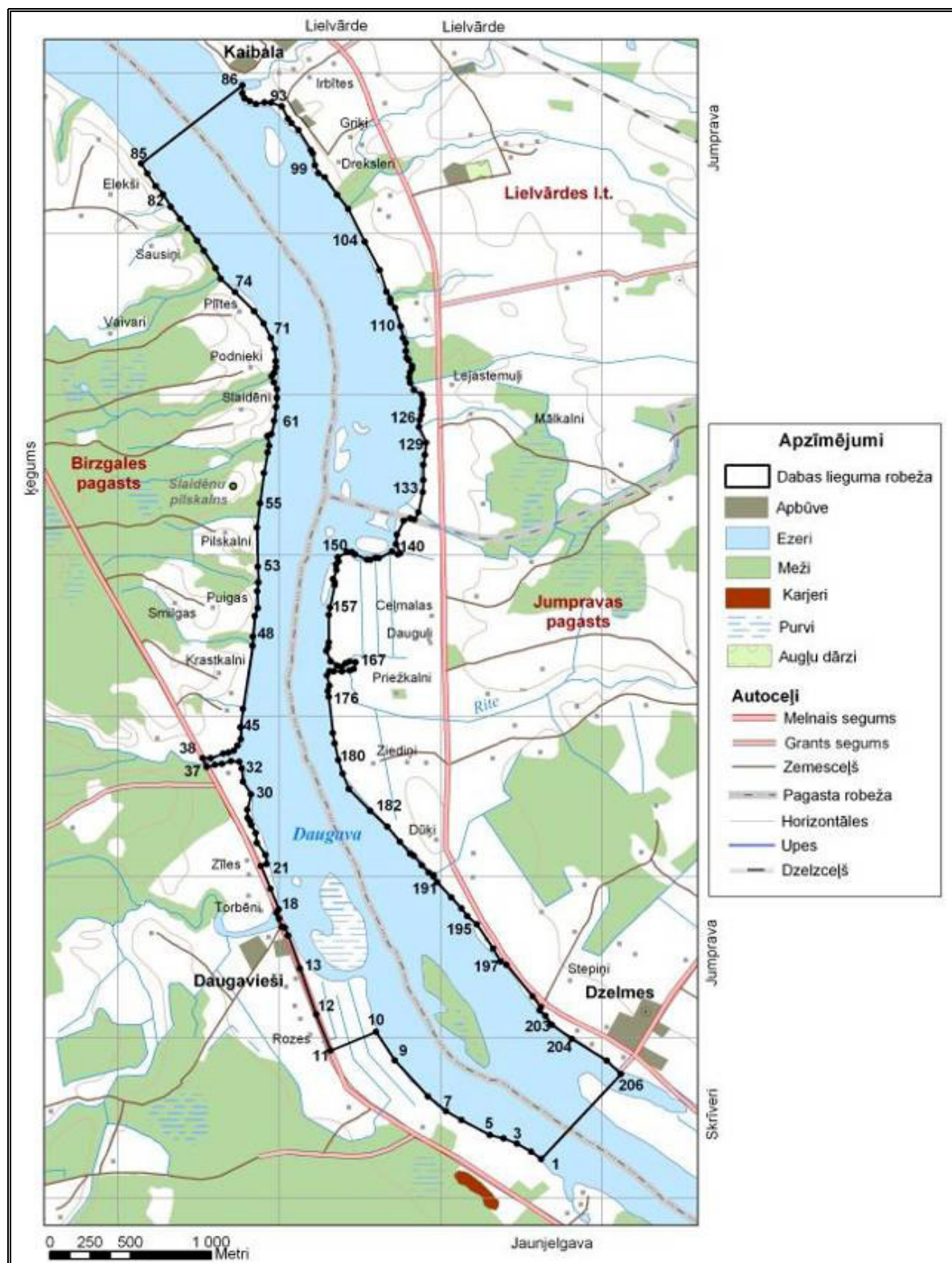
Valsts aizsardz. nr.	Nozīme	Veids	Nosaukums	Atrašanās vieta
1842	valsts	arheoloģija	Pilskalns	Lauku teritorijā pie "Pilskalniem"
1843	valsts	arheoloģija	Lielvārdes pilskalns un viduslaiku pils	Pie Rumbiņas upes ietekas Daugavā
1844	valsts	arheoloģija	Dieva kalns (Cepures kalns) – pilskalns	Rumbiņas upes kreisajā krastā iepretī Lielvārdes pilskalnam
2886	valsts	arhitektūra	Lielvārdes luterāņu baznīca	Lielvārdes pilsētā, Lielvārdes parkā
4072	valsts	māksla	altāris	Lielvārdes luterāņu baznīca
4073	valsts	māksla	baznīcēnu soli	Lielvārdes luterāņu baznīca
4074	valsts	māksla	kancele	Lielvārdes luterāņu baznīca
4071	valsts	māksla	altāra glezna	Lielvārdes luterāņu baznīca
8246	vietēja	arhitektūra	Lielvārdes muižas klēts	Lielvārdes pilsētā, "Kraujās"
8247	vietēja	arhitektūra	Lielvārdes pilsdrupas	Lielvārdes pilsētā pie Rumbiņas upes ietekas Daugavā

Telpiski šie pieminekļi izvietoti sešās vietās (četri ir mākslas pieminekļi, kas atrodas Lielvārdes luterāņu baznīcas telpās). Pieminekļiem pagaidām ir noteikta 100 m plata aizsargjosla (aizsardzības zona) pilsētā un 500 m plata lauku teritorijā. Saskaņā ar VKPAI ieteikumiem, būtu mērķtiecīgi katram piemineklim izstrādāt individuālu aizsargjoslas (aizsardzības zona) projektu. Tas ļautu racionālāk izmantot zemi pieminekļu apkārtnē, pamatojot tās izmantošanas aprobežojumu vietās, kur tas patiešām ir nepieciešams un noņemot tos vietās, kur kultūras pieminekļa statuss un ainaviskā vērtība nevar tikt apdraudēti.

2.1.2. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

2.1.2.1. Dabas liegumi

Lielvārdes pagasta dienvidu daļā atrodas dabas liegums "Daugava pie Kaibalas", kas ir arī NATURA 2000 teritorija un tādējādi to aizsargā gan Latvijas, gan Eiropas likumdošana. Liegums Lielvārdes novada teritorijā atrodas tikai daļēji; tā platība šeit ir 147,2 ha.

2.ATT. DABAS LIEGUMA "DAUGAVA PIE KAIBALAS" NOVIETOJUMA SHĒMA (NO DABAS AIZSARDZĪBAS PLĀNA).

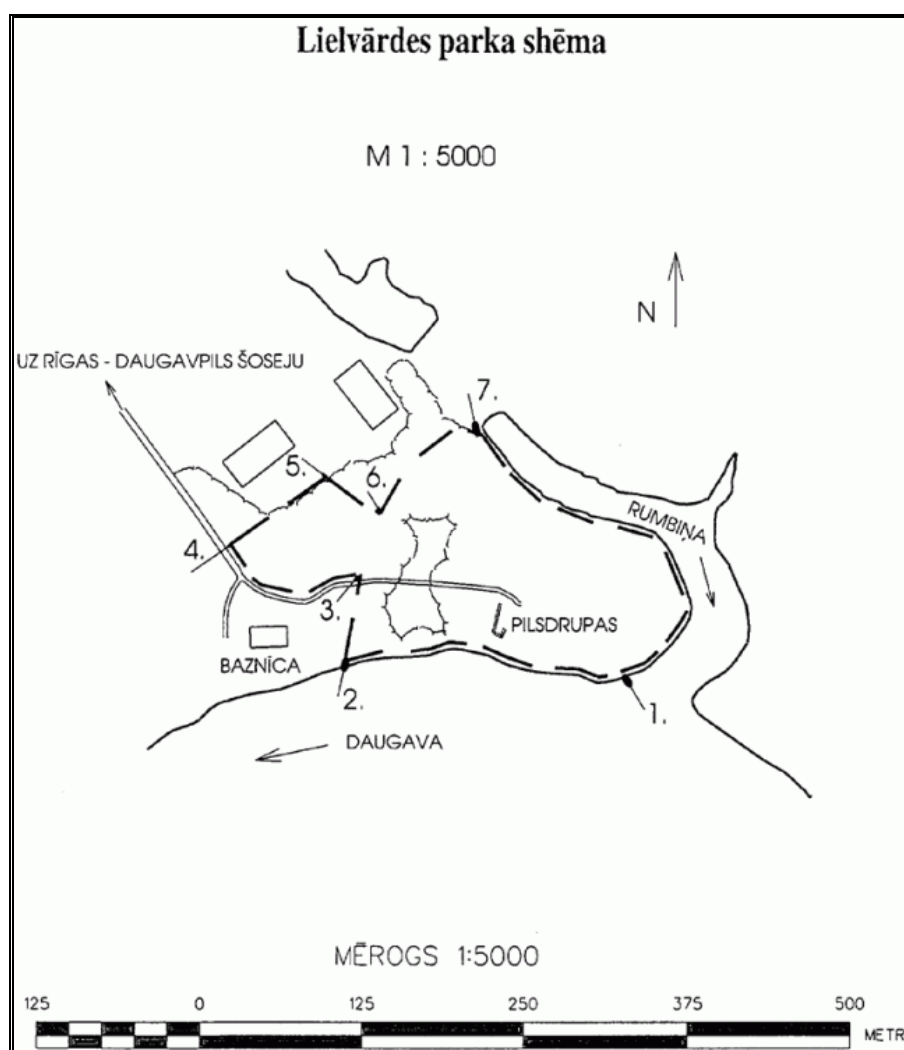
Daļu no šīs platības (Lielvārdes pagasta teritorijā 31,7 ha) veido t.s. sezonas liegums. Dabas lieguma robežas nosaka 15.06.1999. Ministru kabineta noteikumu Nr.212 "Noteikumi par dabas liegumiem" 266. pielikums, bet tā daļas - sezonas lieguma teritorijas robežas nosaka 30.06.2009. Ministru kabineta noteikumi Nr.668 "Dabas lieguma "Daugava pie Kaibalas" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" 3. pielikuma 1.p.

Liegums izveidots migrējošo un perējošo ūdensputnu aizsardzībai. Ierobežojumi, kas pastāv dabas lieguma, t.sk. sezonas lieguma teritorijā, ir uzskaitīti Apbūves noteikumos. Liegumam ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns².

2.1.2.2. Dabas pieminekļi

Likumdošana un LVĢMA datubāze informē par trim objektiem ar dabas pieminekļa statusu Lielvārdes novada teritorijā: Lielvārdes parku, Rumbiņas ūdenskritumu un Rembates parku.

Dabas pieminekļis “Lielvārdes parks” (DB reģ. Nr. 7057) atrodas Lielvārdes pilsētas austrumu daļā. Tā platība ir 4,4 hektāri un tas atrodas valsts aizsardzībā kopš 1957. gada. Tā aizsardzības statuss patlaban noteikts ar 20.03.2001. Ministru kabineta Noteikumiem Nr.131 “Par aizsargājamiem dendroloģiskajiem stādījumiem” (57. pielikums). Dabas aizsardzības plāna un individuālo izmantošanas noteikumu piemineklim nav.

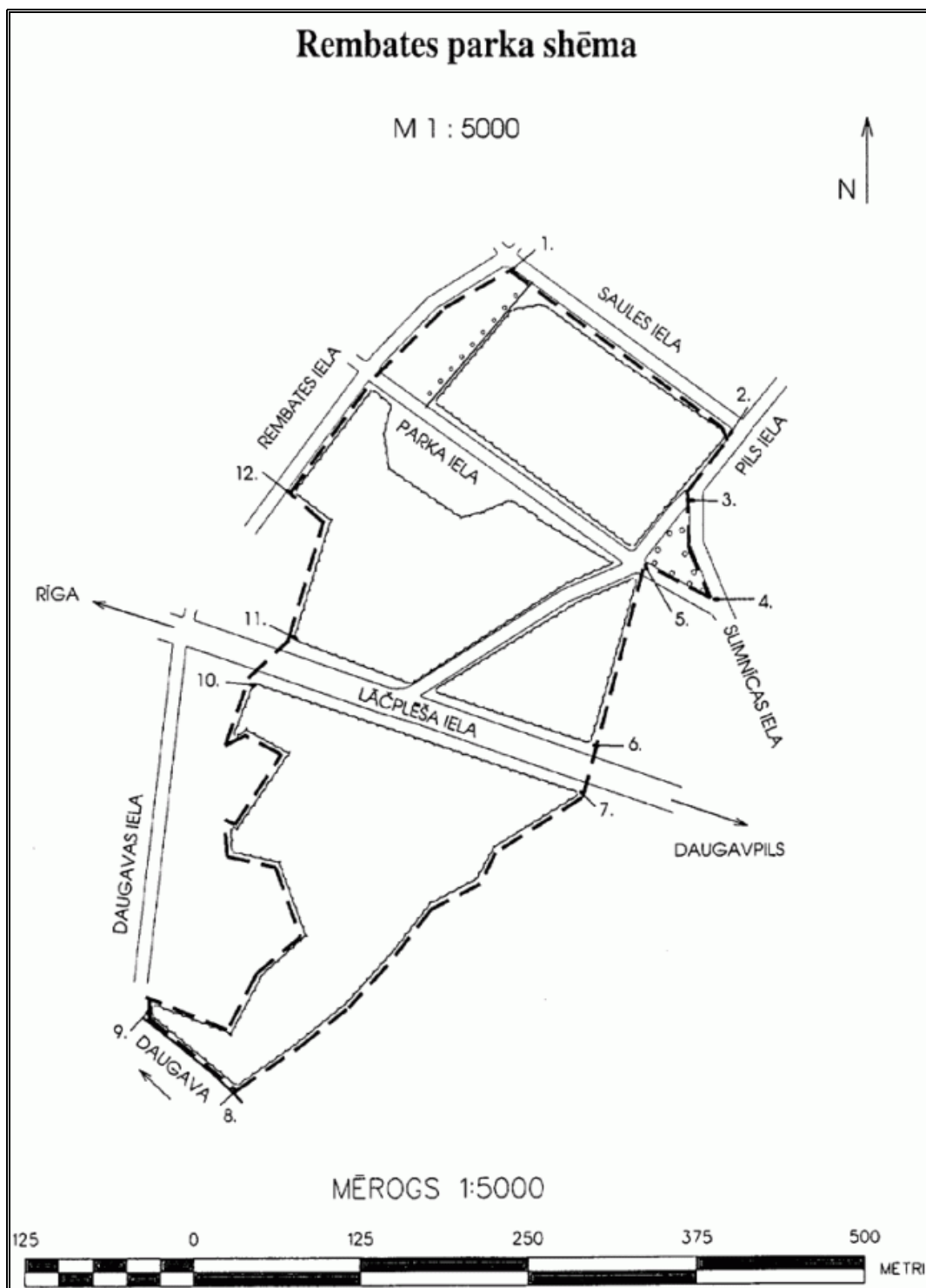

3.ATT. LIELVĀRDES PARKA ATRAŠANĀS VIETAS SHĒMA PĒC
20.03.2001. MK NOTEIKUMU NR. 131 57. PIELIKUMA.

Dabas pieminekļis “Rembates parks” (DB reģ. Nr. 7058) atrodas Lielvārdes pilsētas vidusdaļā. Tā platība ir 11,3 hektāri un tas atrodas valsts aizsardzībā kopš 2001. gada. Tā

² http://www.dap.gov.lv/public/files_uploaded/aizsardzibas_plani/DAP_Kaibala_2008.pdf

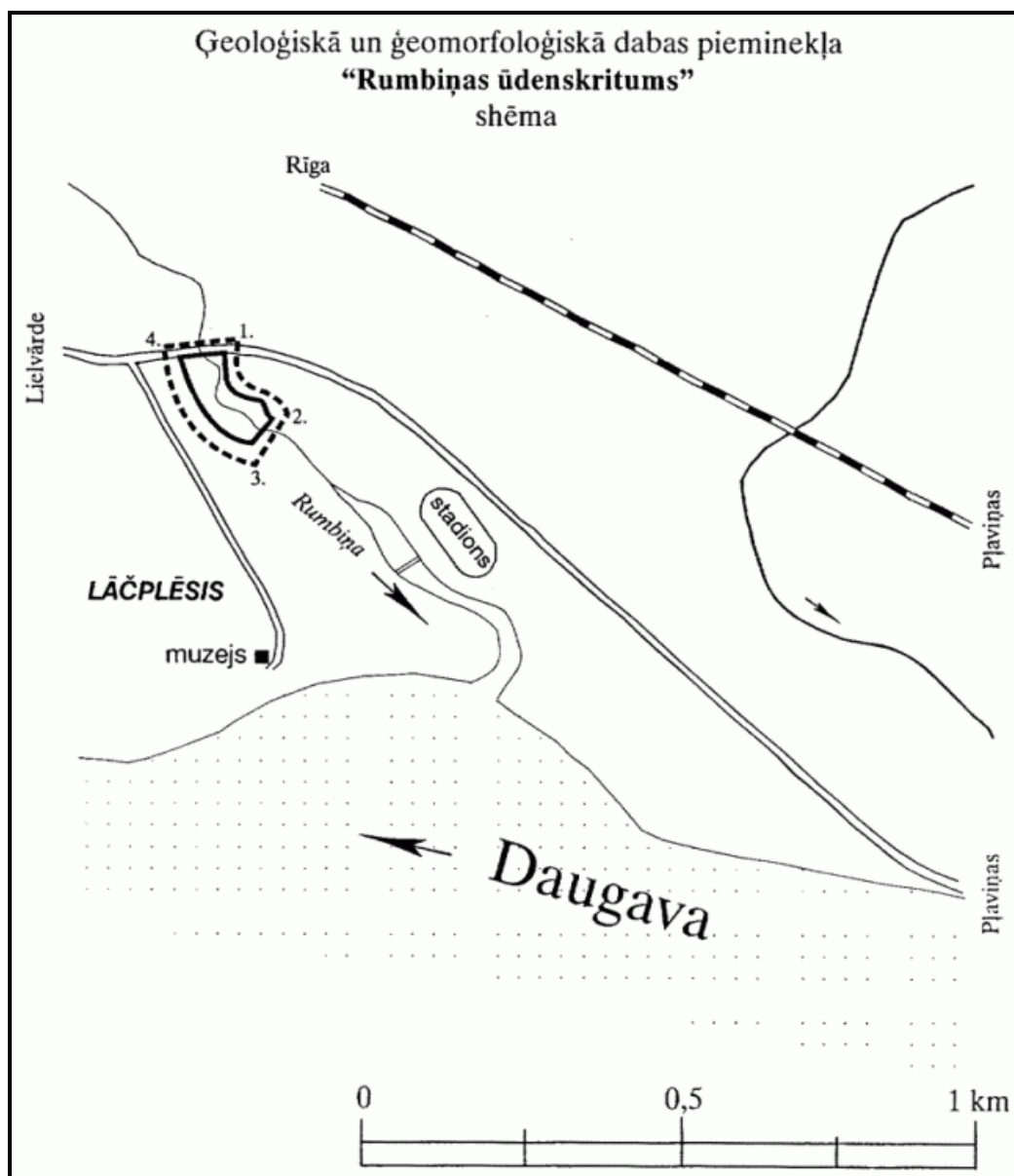
aizsardzības statuss patlaban noteikts ar Ministru kabineta 20.03.2001. Noteikumiem Nr.131 "Par aizsargājamiem dendroloģiskajiem stādījumiem" (58. pielikums). Dabas aizsardzības plāna un individuālo izmantošanas noteikumu piemineklim nav.

4.ATT. REMBATES PARKA ATRAŠANĀS VIETAS SHĒMA PĒC
20.03.2001. MK NOTEIKUMU NR. 131 58. PIELIKUMA.

Ģeoloģiskais (ģeomorfoloģiskais) dabas piemineklis "Rumbiņas ūdenskritums" atrodas Lielvārdes parkā. Tā DB reģistrācijas numurs ir 4128. Tā platība ir 1,1 ha un tas atrodas valsts aizsardzībā kopš 2001. gada. Pieminekļa aizsardzības statusu nosaka 17.04.2001. Ministru kabineta noteikumi. Nr.175 "Par ģeoloģiskajiem un

ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem”, 128. pielikums. Dabas aizsardzības plāna un individuālo izmantošanas noteikumu piemineklim nav.

5.ATT. RUMBIŅAS ŪDENSKRITUMA ATRAŠANĀS VIETAS SHĒMA PĒC 17.04.2001. MK NOTEIKUMU NR. 175 128. PIELIKUMA.

Pieminekļu robežu apraksti pievienoti Apbūves noteikumos.

2.1.3. Ainaviski vērtīgās teritorijas

Lielvārdes novadā sastopamas ainaviski vērtīgas teritorijas. Deviņdesmitajos gados ir veikta to apsekošana, bet attiecīgie materiāli diemžēl nav saglabājušies. Šīs teritorijas koncentrētas galvenokārt teritorijas dienvidu daļā, kur Kaibalas upītes un mazo strautu radītais gravu reljefs veidi vairākus izteiksmīgus telpiskus akcentus. Tos labi var novērot ceļotāji pa automaģistrāli A6 un dzelzceļu.

Plānojumā šo teritoriju robežas ir noteiktas un attēlotas kartēs, kas pievienotas plānojuma grafiskajā daļā. Šīs kartes uzskatāmības labad veidotas uz teritorijas ortofoto uzņēmumu fona. Ievērojot šo uzņēmumu augsto kvalitāti (izšķirtspēja 0,5 metri), tie kopā ar

apvidus vizuālo apskati var kalpot turpmākai ainaviski vērtīgo teritoriju robežu noteikšanai un precizēšanai.

2.2. VIDES SLODZES

2.2.1. Ūdens izmantošana un emisijas ūdenos. Notekūdeņu attīrīšana.

Kā ūdenssaimniecības subjekti, kuri savas darbības – ūdens ņemšanu vai notekūdeņu novadīšanu apkārtējā vidē – ir veikuši pēdējo piecu gadu laikā, LVĢMA datu bāzē ir reģistrēti seši Lielvārdes novada teritorijā izvietoti objekti – uzņēmumi un iestādes (2. tabula).

2.TAB. ŪDENS ŅEMŠANAS VIETU ĪPAŠNIEKI VAI APSAIMNIEKOTĀJI LIELVĀRDĒ UN LIELVĀRDES PAGASTĀ

Nosaukums	Adrese ³	Gadi, par kuriem pieejamas atskaites	Piesārņ. darb. kat.
“Lāčplēsis ZF” SIA	“Lapsas”, Lielvārdes pagasts.	2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007	B
“Lielvārdes Remte” SIA	Raiņa iela 11a, Lielvārde	2000, 2001, 2002, 2005, 2006, 2007	B
“Lāčplēša alus” AS	“Lāčplēši-11”, Lielvārde	2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007	B
E.Kauliņa Lielvārdes vidusskola	Gaismas iela 1, Lielvārde	2000, 2001, 2002, 2003, 2004	C
“Lāčplēša piens” SIA	“Ūbeļi”, Lielvārdes pagasts	2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007	C
“Latvenergo” VAS, IT un T Lielvārdes maģistrālais kabeļu mezgls	Liepu iela 23, Lielvārde	2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007	C

Ņemtā ūdens daudzums svārstās no 1,7 līdz 90 tūkstošiem kubikmetru gadā atkarībā no objekta un tā ūdens patēriņa rakstura. 2006. gadā kopējais patēriņš bija 389 tūkst. kubikmetru. Ūdens tiek ņemts no Daugavas vai Gaujas pazemes ūdeņu horizontiem un atbilst klasifikācijai “dzeramais ūdens bez apstrādes” (saimnieciskajam patēriņam) vai “dzeramais ūdens ar apstrādi” (cilvēku patēriņam).

Notekūdeņus saņem SIA “Lielvārdes Remte”, tie ir normatīvi netīrie komunālie notekūdeņi bez attīrīšanas un lietus notekūdeņi.

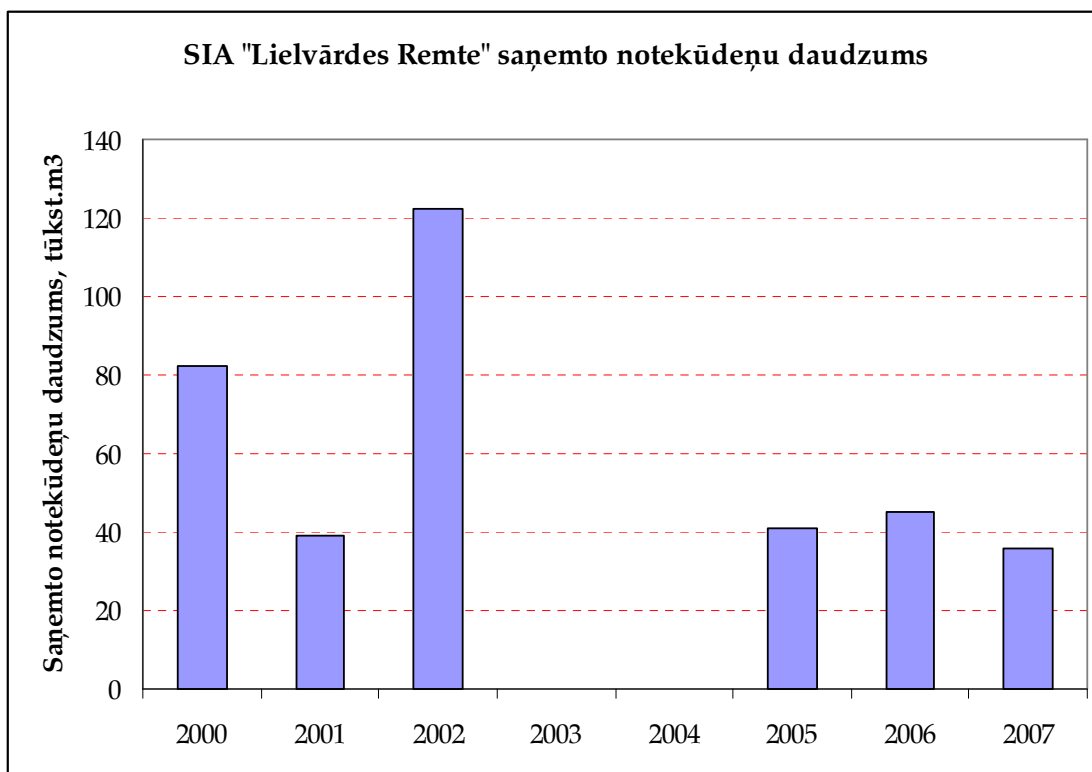
SIA “Lielvārdes Remte” uztur un apsaimnieko Lielvārdes pilsētas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, kurām piesaistītais cilvēkekvalents 2007. gadā bija 3284. Attīrīšanas iekārtās tiek veikta gan pirmējā, gan otrējā attīrīšana. 2007. gadā no šīm iekārtām vidē novadīja 281 tūkst. kubikmetru normatīvi nepietiekami attīrītu notekūdeņu. Normatīvi nepietiekami attīrītus notekūdeņus apkārtējā vidē novada arī “Latvenergo”, bet to apjoms ir tikai 1,5 tūkst. m³ 2007. gadā.

Normatīvi tīrus notekūdeņus apkārtējā vidē novada zvēru ferma; to daudzums 2007. gadā bija 10,7 tūkst. kubikmetru.

³ Atsevišķas dreses var būt mainījušās salīdzinot ar LVĢMA datubāzē minētajām.

Minētie fakti liecina, ka attīrīšanas iekārtas Lielvārdes novadā strādāja neapmierinoši, tām programmas 800+ "Ūdensapgādes pakalpojumu attīstība Austrumlatvijas upju baseinos" ietvaros veikta rekonstrukcija un tā 2008.gadā nodota ekspluatācijā.

Notekūdeņu dūņas, kopumā 32 tonnas 2007. gadā tiek izvestas.

6.ATT. SIA "LIELVĀRDES REMTE" SAŅEMTO NOTEKŪDEŅU DAUDZUMS. PAR 2003. UN 2004. GADU NAV DATU.

2.2.2. Emisijas atmosfērā

Lielvārdes novadā sastopamas abas gaisu piesārņojošo emisijas avotu galvenās grupas: punktveida un difūzie avoti. Difūzie avoti saistīti ar transporta kustību, tātad autotransportu (galvenokārt, automaģistrāli A6) un dzelzceļa transportu. Autotransporta radītajā piesārņojumā raksturīgi putekļi, slāpekļa oksīdi, oglekļa oksīds. Dzelzceļa radītajā piesārņojumā raksturīgi putekļi un naftas ogļūdeņraži, kas rodas galvenokārt no pārvadātajām kravām.

Difūzo avotu ieguldījumu vides piesārņojumā precīzi novērtēt ir iespējams tikai ar pietiekami ilglaicīgiem novērojumiem vidē, kādi Lielvārdes novadā nav notikuši.

Punktveida avoti ir saistīti ar ražošanas un enerģētiskās infrastruktūras objektiem. Pavisam Lielvārdes novadā reģistrēti 25 uzņēmumi, iestādes un organizācijas, kuru kompetencē ir šāda informācija (3. tabula). Katram piesārņotājam var būt vairāki emisiju avoti, kas dislocēti dažādās vietās.

Gaisu piesārņojošā darbība saistīta galvenokārt ar enerģētisko saimniecību, ražojot apkurei un karstajam ūdenim nepieciešamo siltumu. pavisam Lielvārdes novadā ir 20 šādas darbības subjekti, kuru apsaimniekošanā ir 25 dažādās vietās atrodošies emisiju avoti. Šiem avotiem tipiskas emisijas ir oglekļa oksīds un slāpekļa oksīdi. Sēra dioksīda piesārņojums mazāk raksturīgs, jo sēru saturošs kurināmais (ogles) Lielvārdes novadā tiek lietotsniecīgā

daudzumā. Kurina galvenokārt ar dabasgāzi vai malku; pēdējā gadījumā kurināšana ir arī putekļu avots.

3. TAB. GAISU PIESĀRŅOJOŠIE AVOTI LIELVĀRDES NOVADĀ

Nosaukums	Adrese	Piesārņ. darb.kat.	Emisijas radošās iekārtas vai procesi
“DI - līnija” SIA (nedarbojas)	“Bāze-1” Lielvārdes pagasts.	B	Sijātājs, autoiekrāvēji
“Magrens” SIA , kokapstrāde	“Silmāji” Lielvārdes pagasts	C	Apkures katls “Komforts”
Kaibalas pamatskola	Kaibala, Lielvārdes pagasts	C	2 katli “Justus BT-87”
“Latvijas gāze” AS, ekspl. iecirknis “Gāzes transports” GRS “Kaibala”	Lielvārdes pagasts	nav	Sadales gāzes vadu sistēma, GRS
“Lielvārdes Remte” SIA, katlu māja	Mēness iela 13, Lielvārde	B	Katli “Wesemann”, “Remeha”
“Lielvārdes remte” SIA, katlu māja	Lāčplēša iela 23 a, Lielvārde	B	Katli “Buderus”, “Volf”
“Latvenergo” valsts AS, IT un T Lielvārdes maģistrālais kabeļu mezgls	Liepu iela 23, Lielvārde	C	Katls “Wolf” NG30ED
“Balteneko” SIA, koģenerācijas stacija	Spīdolas iela 12, Lielvārde	B	Katli “Zantec 165”, “MAN 2842 “, “Paromat-Simplex” “Paromat Duplex”
“Lielvārdes Remte” SIA, obj. Avotu ielā	Avotu iela, Lielvārde	B	2 katli “RK-1.6”
Lielvārdes pamatskola	Avotu iela 2, Lielvārde	C	Katls “Remeha-350”
“Lāčplēša alus” AS (nedarbojas)	“Lāčplēši-11”, Lielvārde (tagad Raiņa ielā 48)	B	Katls “Vitoplex”, tvaika ģenerators “STEAM-2000”, kompresoru stacija, dezinfekcijas šķīdumu sagatavotava
“Lielvārdes Remte” SIA, katlu māja	Raiņa iela 9b, Lielvārde	C	2 katli “GxP800/8770”
“KS Liepa” dzīvokļu īpašnieku koop.sabiedrība ⁴	Lāčplēša iela 4 -11, Lielvārde	B	Katls “DKVR 4-13” ⁵
Lielvārdes novada dome	Raiņa iela 11a, Lielvārde	C	Katlumāja “Dakon Prelax-500”
“Pūt vējiņi” pirmsskolas iestāde	Upes iela 3a, Lielvārde	B	Katlumāja “Dakon Prelax-500”
E.Kauliņa Lielvārdes vidusskola	Gaismas iela 1, Lielvārde	C	Katli “GAS-3”, “YGNIS” un “FBG-200”
“Lielvārdes meliorācija” SIA	Lāčplēša iela 58,	C	Kokzāģētava, katli “Orion”,

⁴ Tagad “Lielvārdes Remte”

⁵ Tagad uzstādīti cita tipa katli

Nosaukums	Adrese	Piesārņ. darb.kat.	Emisijas radošās iekārtas vai procesi
	Lielvārde		“Universal-5M”
“ES gāze” SIA, SGUS (tagad neeksistē)	Lāčplēša iela 55, Lielvārde	C	Sūkņu iekārta, gāzes balonu uzpilde, gāzes rezervuāru uzpilde
“Duglāzija” SIA	Laimdotas iela 29, Lielvārde	C	Kokapstrāde
“Lielvārdes Remte” SIA k.m	E.Kauliņa iela 16, Lielvārde	C	2 katli “RK-1,6”
“Lielvārdes Remte” SIA k.m.	Raiņa iela 5, Lielvārde	B	Katli “Buderus”, “MRK”
“Graužupe” SIA, betona izstr.ražotne	Laivu ielā 3, Lielvārde	C	Katls “Universal-5”
“MRK” SIA	Dravnieku iela 20, Lielvārde	C	Metālizstrādājumu ražošana
“Remontnieks RL” SIA, autoserviss	Druvas iela 2, Lielvārde	C	Katls “Universal-5M”, metināšana

Cita veida piesārņojošā darbība saistīta galvenokārt ar kokapstrādi (putekļi) vai operācijām ar naftas produktiem (ogļūdeņraži).

4. tabulā redzams, ka Lielvārdes pagasts nav liels gāzveida piesārņojuma emisiju generators. Piesārņojošo emisiju kopapjoms gadā ir nepilnas 23 tonnas.

4.TAB. 2007. GADĀ REĢISTRĒTĀS EMISIJAS ATMOSFĒRĀ LIELVĀRDES NOVADĀ

Emisiju veids	Daudzums, tonnas	Emisiju veids	Daudzums, tonnas
Piesārņotāji			
Oglekļa oksīds	12,05	Fluora gāzveida savienojumi	0,15
Slāpekļa dioksīds	6,83	Benzīns	0,09
PM10 vai putekļi	2,41	Petroleja	0,012
Sēra dioksīds	0,78	Gaistošie organiskie savienojumi	0,003
Amonjaks	0,49	Mangāns un tā savienojumi	0,001
Kopā	22,81		
Siltumnīcefekta gāzes			
Oglekļa dioksīds	5884		

Gāzveida emisiju attīrīšanas iekārtu Lielvārdes novada piesārņotājiem nav. ņemot vērā emisiju raksturu, to ieviešana vairumā gadījumu nav mērķtiecīga. Pie gāzu attīrīšanas iekārtām nosacīti var pieskaitīt skaidu uztvērējus ciklonus kokapstrādes cehos, bet tie datu bāzē nav reģistrēti.

2.2.3. Atkritumi

Lielvārdes novadā ir 16 uzņēmumi un iestādes, kas reģistrēti kā atkritumu radītāji (3.tabula).

Lielākais atkritumu radītājs ir "Lielvārdes meliorācija", kas gadā ģenerē pāri par 2000 tonnām atkritumu. Galveno šo atkritumu masu veido koksnes atlikumi, kas nonākuši uzkrājumos.

5.TAB. GALVENIE ATKRITUMU RADĪTĀJI LIELVĀRDES NOVADĀ.

Nosaukums	Adrese	Piesārņ. darb. kat.	Ekonom. darb.kods
"DI - līnija" SIA (tagad nedarbojas)	"Bāze-1" Lielvārdes nov. lauku ter.	B	2010
Kaibalas pamatskola	Kaibala, Lielvārdes pagasts	C	4030
"Lāčplēsis ZF" SIA	"Lapsas", Lielvārdes pagasts	B	0125
"Magrens" SIA, kokapstrāde	"Silmaļi" Lielvārdes pagasts	C	2010
"Lielvārdes Remte" SIA	Raiņa iela 11a, Lielvārde	B	4030
"Duglāzija" SIA	Laimdotas iela 29, Lielvārde	C	0201
E.Kauliņa Lielvārdes vidusskola	Gaismas iela 1, Lielvārde	C	8021
"Graužupe" SIA, betona izstr.ražotne	Laivu ielā 3, Lielvārde	C	2660
"Lāčplēša alus" AS (tagad nedarbojas)	"Lāčplēši-11", Lielvārde	B	1596
"Latvenergo" valsts AS, IT un T lielvārdes maģistrālais kabeļu mezgls	Liepu iela 23, Lielvārde	C	4011
"Lielvārdes meliorācija" SIA	Lāčplēša iela 58, Lielvārde	C	2010
Lielvārdes pamatskola	Avotu iela 2, Lielvārde	C	4030
"Preiss serviss" SIA	Dravnieku iela 16, Lielvārde	C	5020
"Pūt vējiņi", pirmsskolas iestāde	Upes iela 3a, Lielvārde	C	7511
"Remontnieks RL" SIA, autoserviss	Druvas iela 2, Lielvārde	C	5020

Kopumā uz 2007. gada sākumu novada uzņēmumos bijušas 249 tonnas atkritumu, bet gada laikā radītas 2410 tonnas. No tām uzkrājumos nonākušas 2208 tonnas, bet pārējais nodots savākšanas uzņēmumam un izvests. Lielvārdes novada teritorijā savas atkritumu izgāztuves vai poligona nav.

Radīto atkritumu vidū galveno masu veido koksnes un nešķīroti sadzīves atkritumi. Sastopami arī bīstamie atkritumi – naftas produktu atlikumi, nolietoti akumulatori, luminiscentās spuldzes, ādu apstrādes atlikumi. Tie tiek nodoti apsaimniekošanai specializētām organizācijām.

2.2.4. Piesārnotās un potenciāli piesārnotās vietas

LVĢMA datu bāze min sešas vietas, kas saistītas ar paaugstinātu vides piesārņojuma iespējamību. Kā redzams 3. tabulā, dominē potenciāli piesārnotās vietas, bet piesārņoto vietu pašvaldības teritorijā nav.

6.TAB. PIESĀRŅOJUMA RISKA VIETAS LIELVĀRDĒ UN LIELVĀRDES PAGASTĀ

Nr.p.k.	DB reģ. nr.	Vietas nosaukums	Vietas kategorija	Darbības nozares
1.	74138/3996	Bij. Lauktechnika, Lielvārde	Potenciāli piesārņota vieta	4030-Tvaika un karstā ūdens piegāde
2.	74338/3993	"Mērniekkalns", Lielvārde	Potenciāli piesārņota vieta	0141- Lauksaimnieciskie pakalpojumi
3.	74138/3992	"Ūbeļi", Lielvārde	Potenciāli piesārņota vieta	5020-Automobiļu tehniskā apkope un remonts, 5050-Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība
4.	74338/3972	Kažokzvēru audzētava, Lielvārde	Potenciāli piesārņota vieta	1910-Ādu miecēšana un apstrāde
5.	74135/4872	SIA "TRIĀLS" Lielvārdes gaļas pārstrādes cehs	Piesārņojums nav konstatēts	1511-Gaļas (izņemot putnu un trušu) ražošana
6.	74135/4888	AS "Lāčplēša alus"	Piesārņojums nav konstatēts	1596-Alus ražošana

Bijušās "Lauktechnikas" objekts ir katlu māja, kas ir darbojusies aptuveni 50 gadus. Pēc 2005. gadā veikta apsekojuma būtisks vietas piesārņojums nav konstatēts. Potenciāli iespējams zemes virskārtas un gruntsūdeņu piesārņojums ar naftas ogļūdeņražiem.

"Mērniekkalns" ir bijusī minerālmēsļu un pesticīdu noliktava, kas darbojusies aptuveni 40 gadus. 2005. gadā veikta vietas apskate, kas nav konstatējusi būtisku augsnes vai gruntsūdeņu piesārņojumu. Potenciālais piesārņojuma raksturs varētu būt nitrāti un fosfāti (minerālmēsļu atlikumi), kā arī pesticīdu atlikumi.

"Ūbeļos" atrodas bijušās kolhoza mehāniskās darbnīcas, DUS un autoserviss. Vieta izmantota vairāk nekā 50 gadus. Kaut gan vietā notikusi ilglaicīga darbība ar naftas produktiem, 2005. gadā veiktajā apskatē nav konstatēts ne augsnes, ne gruntsūdeņu būtisks piesārņojums ar tiem.

Kažokzvēru ferma darbojas aptuveni 30 gadus. Tās teritorijā savulaik ir notikusi ādu pirmapstrāde (miecēšana, u.tml.), kas rada risku piesārņojumam ar šai procesā izmantojamām ķīmikālijām – hroma savienojumiem, u.c. Iespējams arī piesārņojums ar organiskajām vielām. Vietas apskates laikā 2004. gadā būtisks piesārņojums nav konstatēts.

Piesārņojums nav konstatēts arī iespējamajās tā izcelsmes vietās SIA "Triāls" gaļas pārstrādes cehā un AS "Lāčplēša alus" teritorijā. Šīs vietas novērtētas ar viszemāko piesārņojuma riska kategoriju kā vietas, kas nav potenciāli piesārņotas.

Vairāki no šiem objektiem vairs nedarbojas vai ir pat likvidēti, taču potenciāli piesārņotās vietas statuss tiem saglabājas līdz brīdim, kamēr konstatēts, ka reālā piesārņojuma tur nav vai arī veikta pilnvērtīga šīs vietas sanācija un piesārņojums vai tā draudi likvidēti.

2.2.5. Trokšņi un vibrācija

Lielvārdes novada teritorijā paaugstināta trokšņa līmenis novērojams galvenokārt saistībā ar transporta tīklu darbību. Ražošanas procesu ieguldījums trokšņa fonā ir nenozīmīgs.

Autoceļu vidū galvenais trokšņa avots ir maģistrāle A6, kas šķērso kā Lielvārdes novada lauku teritoriju, tā Lielvārdes pilsētu (Lāčplēša un Laimdotas iela) un Kaibalas ciemu. Troksnim ir periodisks raksturs, maksimumu sasniedzot rīta un vakara stundās, kas saistīts ar darbaspēka ciklisko migrāciju Rīgas virzienā un atpakaļ. Pārējā laikā galveno ieguldījumu dod tranzīta kustība, kas naktīs ir samērā mazintensīva. Paredzams, ka novirzot tranzīta transporta plūsmu ārpus pilsētas (skat. 1. zīm.), autotransporta radītais troksnis ievērojami samazināsies. To ļauj apgalvot tranzīta transportlīdzekļu un to radītā trokšņa raksturs. Ja vieglā automašīna vai mikroautobuss atkarībā no tehniskā stāvokļa, apriepojuma tipa un braukšanas režīma rada 40 – 65 dB lielu trokšņa līmeni, tad kravas transportam tas var būt 80 dB un pat lielāks.

Cits trokšņa raksturs ir dzelzceļam. Atbilstoši vilcienu kustības grafikam, novērojami salīdzinoši īsi ievērojami paaugstināta trokšņa līmeņa periodi, starp kuriem ir ilgāki intervāli. Atšķirībā no autotransporta, kustība pa dzelzceļu diennakts laikā ir vienmērīgāka. Vienīgi dienas laikā intensitāte paaugstinās pasažieru pārvadājumu dēļ.

Potenciāls un nozīmīgs trokšņa avots var būt militārā bāze “Lielvārdes lidlauks”. Saskaņā ar Aizsardzības ministrijas sniegto informāciju lidmašīnas pacelsies un nolaidīsies pāri Lielvārdes pašvaldības teritorijai. Tehnisko infrastruktūru kartēs ir redzamas aprēķinātā trokšņa līmeņu sadalījuma zonas.

70 un 75 dB zonas, kas uzskatāmas par ievērojamas trokšņainības teritorijām, skar tikai praktiski neapdzīvotas vietas lauku teritorijas rietumu daļā.

Paaugstināta trokšņa zonas – 55 – 65 dB – šķērso pašvaldību pa pilsētas austrumu daļu un lauku teritorijas rietumu daļu 1 – 2,5 km platā joslā. Šai joslā periodiski – vairākas reizes diennaktī būs manāmi dzirdams zemu lidojošu lidmašīnu radītais troksnis, bet tas nenasniegs vērtības, pie kurām nelielas neērtības pārvēršas jau nopietnā labsajūtas un pat miega traucējumā. Tomēr jāreķinās, ka daļā šīs teritorijas varētu samazināties nekustamo īpašumu vērtība. Šobrīd nav precīzu ziņu, kad tieši lidlauks varētu sākt darbību un kāds būs tās režīms.

Transporta tīklu darbība to tiešā tuvumā rada arī manāmu vibrāciju, kas vas nelabvēlīgi atsaukties uz tuvumā esošo ēku stāvokli un cilvēku labsajūtu. Lidlauka darbību vibrācija nepavadīs.

2.3. RISKĀ OBJEKTI UN TERITORIJAS

2.3.1. Tehnogēnie riski

Lielvārdes novadā ir vairāki nozīmīgi tehnogēno risku avoti.

Ievērojama to grupa saistīta ar autoceļiem un tos apkalpojošo infrastruktūru:

- valsts galvenais autoceļš (A6 Rīga-Daugavpils),
- degvielas uzpildes stacija (Lielvārdē, Laimdotas ielā 23),
- dzelzceļa pārbrauktuves (Rembates iela, Lēdmanes iela, autoceļa V978 šķērsojums pie Kaibalas un pašvaldības ceļa šķērsojums aiz Kaibalas).

Valsts galvenajam autoceļam raksturīga intensīva tranzīta kustība un pa to tiek pārvadātas arī bīstamas kravas – autodegviela, gāze, ķīmiskas vielas, u.c. Notiekot ceļu satiksmes negadījumam, šīs kravas var nokļūt apkārtējā vidē, radīt ievērojamu piesārņojumu un akūtus draudus cilvēku veselībai vai pat dzīvībai. Vērā ņemamas ir arī ugunsgrēka briesmas šādā gadījumā. Šie riski tieši var skart teritoriju vairāku desmitu metru attālumā no autoceļa, bet netieša izplatība sasniegt simtiem metru.

Autoceļš A6 rada paaugstinātu bīstamību gājējiem. Pēdējos gados Lielvārdes teritorijā ir veikti vairāki uzlabojumi, kas šos riskus samazina: iekārtots regulējums krustojums (Lāčplēša-Ausekļa iela), vairākas labiekārtotas gājēju pārejas. Autoceļš A6 nosaka paralēlo ielu un ceļu ierīkošanas nepieciešamību.

Pārējo autoceļu radītie riski ir salīdzinoši nelieli un nepārsniedz vidējo.

Degvielas uzpildes stacijā iespējama autodegvielas npolūde, ugunsgrāks vai pat sprādziens. Riski skar ierobežotu teritoriju nedaudzu desmitu metru rādiusā, bet var radīt kaitējumu videi piesārņojuma un emisiju veidā un draudus cilvēku dzīvībai un veselībai. Tomēr DUS uzlūkojamas par samērā drošu infrastruktūras elementu, jo šādi gadījumi ir ļoti netipiski un Latvijā, šķiet, nav notikuši.

Nozīmīgs riska avots ir dzelzceļš. Arī pa dzelzceļu tiek pārvadātas bīstamas kravas, turklāt ievērojami lielākā apjomā, nekā pa autoceļiem. Avārijas situācijas izpausmes šeit principā neatšķiras no autoceļa riskiem, bet mērogi var būt daudz lielāki un sekas – smagākas. Tās mīkstināt var apstākļi, ka dzelzceļa infrastruktūra ir relatīvi izolēta no apkārtnes, atšķirībā no autoceļa, piemēram, pilsētas teritorijas robežās. Tāpēc dzelzceļam ir noteikta drošības aizsargjosla – pilsētā dzelzceļa zemes nodalījuma joslas robežās, bet ne šaurāka par 25 m, ārpus pilsētas – dzelzceļa zemes nodalījuma joslas robežās, bet ne šaurāka par 50 metriem.

Kompleksa riska avots ir autoceļu un dzelzceļa šķērsojuma vietas, kur negadījuma iespējas ir ievērojami paaugstinātas. Tās mazināt varētu palīdzēt pārbrauktuvi tehniskā stāvokļa uzlabošana un saprātīga pārbrauktuves slēgšanas laiku koriģēšana. Pastāvošie normatīvi un tehniskie risinājumi nosaka ļoti ilgu laiku, kurā pārbrauktuve ir slēgta. Pastāv situācija, ka pārbrauktuve ir slēgta laikā, kad vilciens vēl stāv 1 – 2 km attāļajā stacijā. Tas mudina dažus transportlīdzekļu vadītājus šķērsot pārbrauktuvi neievērojot normatīvo aktu prasības. Pārrēķināšanās šādā situācijā var nest ļoti smagas sekas. Jāpiebilst, ka daudzās

Eiropas valstīs pārbrauktuvi slēdz minūti vai pat īsāku laiku pirms to šķērso vilciens, bet atver nekavējoties pēc tam, kad vilciens to ir šķērsojis.

Vērā ņemams tehnogēnā riska avots ir maģistrālā gāzes vada atzars uz gāzes regulēšanas staciju “Kaibala” ar diametru 200 mm un spiedienu virs 1,6 MPa, kas apgādā Lielvārdes pilsētu ar dabasgāzi. Pastāv cauruļvada plīsuma varbūtība ar sekojošu sprādzienu un ugunsgrēku. Šādi gadījumi Latvijā fiksēti divas reizes. Lai samazinātu šī riska iedarbību, maģistrālajam gāzes vadam ir noteikta drošības aizsargjosla 100 metru platumā uz katru pusi no gāzesvada ass. Tajā ir aizliegta būvniecība un pastāv arī vēl citi ierobežojumi.

Lielvārdes novada teritorijā atrodas arī augsta ($P < 0,6$ Mpa), vidēja ($P < 0,4$ Mpa) un zema ($P < 0,005$ Mpa) spiediena gāzesvadu sadales tīkls.

Potenciālu tehnogēno risku rada Lielvārdes lidlauka darbības atjaunošana. Lidmašīnas paceļas pāri blīvi apdzīvotām teritorijām, bet, neraugoties uz visaugstākā līmeņa drošības pasākumiem, to nokrišanas gadījumi nevar pilnībā tikt izslēgti, kaut arī ir ar ļoti nelielu varbūtību. Lidmašīnas nokrišanu apdzīvotā vietā pavada ēku un būvju mehāniska sagraušana; ļoti iespējams arī ugunsgrēks. Tie ir arī tieši draudi cilvēku dzīvībai negadījuma skartajā teritorijā.

Ļoti neliela varbūtība, bet pilnībā neizslēdzams tehnogēnais risks ir masīvi plūdi, ko var radīt Pļaviņu HES dambja vai tā aizvaru bojājumi. Līdz šim nav pieejama informācija par to, kādas teritorijas varētu skart šāds negadījums un cik liela ir šāda riska varbūtība.

2.3.2. Dabas riski

Dabas riski Lielvārdes novada teritorijai nav raksturīgi.

Dabisko plūdu risku praktiski izslēdz Daugavas līmeņa regulējama raksturs Lielvārdes novadam pieguļošajā posmā (Ķeguma un Pļaviņu HES). Mazajās upēs – Kaibalā, Rumbiņā – tie nav raksturīgi, jo līmeņa celšanās, kas novērojama pavasaros vai pēc spēcīgām lietusgāzēm vasarā, tiek lokalizēta reljefa padziļinājumos (gravās).

Citi riski ir vispārplatīti visā valsts teritorijā un nav specifiski Lielvārdes novada teritorijai. Mežu masīvu klātbūtne nosaka mežu ugunsgrēku risku sausā laikā, tomēr Lielvārdes novadā meži izvietoti tālu no apdzīvotām vietām. Iespējami arī stipru vētru nodarītie postījumi.